

Ontwerp-Besluit uitvoering van Europese verordeningen betreffende de interne energiemarkt

Beantwoording vragen IAK

Vraag 1: Wat is de aanleiding?

De wet voortgang energietransitie (Staatsblad 2018, nr. 109) bepaalt dat over bevoegdheden voor de Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) die uit Europese regelgeving voortvloeien, bij of krachtens algemene maatregelen van bestuur (hierna: amvb) regels kunnen worden gesteld (artikel I, onderdeel Y en artikel II, onderdeel V). Het gaat hier om uitvoering van EU-verordeningen en EU-besluiten, in de gevallen dat de huidige wettelijke bepalingen hier in onvoldoende mate in voorzien. De regels hebben betrekking op het vaststellen van een bevoegd gezag om besluiten te nemen, procedurele bepalingen en het toedelen van taken, waarvoor de betreffende EU-verordeningen en EU-besluiten naar een nationale instantie verwijzen. Dit laat onverlet de besluiten, procedures en taken die bij wet aan de regulerende instantie, de ACM, zijn toegewezen. Met onderhavig besluit wordt uitvoering gegeven aan artikel I, onderdeel Y en artikel II, onderdeel V.

Vraag 2: Wie zijn betrokken?

Bij de toepassing van het besluit zijn de volgende partijen betrokken: de ACM, de (landelijk) netbeheerders, interconnector-beheerders en de in Nederland benoemde elektriciteitsmarktbeheerders.

Vraag 3 en 4: Wat is het probleem? Wat is het doel?

De Europese Commissie heeft de afgelopen jaren op basis van Verordening (EG) nr. 714/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende de voorwaarden voor toegang tot het net voor grensoverschrijdende handel in elektriciteit en Verordening (EG) nr. 715/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende de voorwaarden voor de toegang tot aardgastransmissienetten diverse uitvoeringsverordeningen (netcodes en richtsnoeren) vastgesteld op het terrein van de elektriciteitsmarkt en gasmarkt. In deze uitvoeringsverordeningen zijn diverse bevoegdheden en taken voor de regulerende autoriteiten opgenomen. In Nederland gelden die taken en bevoegdheden voor de ACM nu zij als regulerende instantie is aangewezen. Het gaat hier onder meer om de taak om (gezamenlijk ontwikkelde) voorstellen van de Europese (landelijke) netbeheerders en interconnector-beheerders goed te keuren die zien op bepaalde voorwaarden of methoden die zij hanteren. In Verordening 2015/1222 gaat het daarnaast specifiek ook om het goedkeuren door de ACM van voorstellen van de benoemde elektriciteitsmarktbeheerders (in de verordening afgekort tot NEMO (Nominated Electricity Market Operator)). Ook gaat het in verband met diverse uitvoeringsverordeningen om het verstrekken van een opdracht aan een netbeheerder of een NEMO tot wijziging van een bij de ACM ingediend voorstel voor voorwaarden of methoden.

De uitvoeringsverordeningen hebben rechtstreekse werking. Normaal gesproken zou de bevoegdheid van de ACM om voorwaarden of methoden die netbeheerders, interconnector-beheerders of NEMO's op grond van de uitvoeringsverordeningen indienen goed te keuren niet in de Elektriciteitswet 1998 of de Gaswet opgenomen hoeven te worden. In diverse uitvoeringsverordeningen wordt voor wat betreft de besluitvormingsprocedure echter verwezen naar artikel 37 van de derde elektriciteitsrichtlijn (richtlijn 2009/72) en artikel 41, zesde lid, van de derde gasrichtlijn (richtlijn 2009/73). Deze artikelen schrijven voor dat nationale wetgeving de mogelijkheid moet bieden voor een regulerende instantie om voorwaarden of methoden vast te stellen of goed te keuren. Betreffende artikelen zijn reeds geïmplementeerd in de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet, en zien op vaststellingsbevoegdheden via het nationale codeproces (te weten respectievelijk artikel 36 en 12f). Dit proces is niet specifiek ingericht op het goedkeuren van voorwaarden of methoden zoals bepaald in de uitvoeringsverordeningen. Immers, de door de Europese netbeheerders gezamenlijk ontwikkelde voorstellen zouden dan als integrale tekst in een nationale code moeten worden geplaatst. Dit doet bovendien geen recht aan de systematische

opbouw van de nationale codes en daarnaast sluit het codewijzigingsproces niet goed aan bij het proces zoals beschreven in de uitvoeringsverordeningen. Binnen het nationale codewijzigingsproces is het voorts niet mogelijk om voorstellen van de NEMO's goed te keuren. Enkel voor congestiebeheerprocedures (uitvoeringsverordening 2015/1222 en uitvoeringsverordening 2016/1719) bevat de Elektriciteitswet 1998 momenteel een aparte goedkeuringsbevoegdheid in artikel 5, zesde lid. Dit artikel kan ook niet worden gebruikt voor goedkeuring van voorstellen van NEMO's. Gezien het voorgaande, is het noodzakelijk een expliciete goedkeuringsbevoegdheid aan de ACM toe te kennen.

Daarnaast is het noodzakelijk om een vaststellingsbevoegdheid voor de ACM toe te kennen voor die gevallen waar besluitvorming door de ACM op basis van een nationale bevoegdheidsgrondslag is voorgeschreven, en waarvoor geen voorafgaand voorstel voor voorwaarden en methoden door netbeheerders is vereist. Ook voor deze situatie biedt het nationale codeproces geen passende grondslag.

Er kan niet worden uitgesloten dat dezelfde problematiek in de toekomst ook kan spelen bij nieuwe Europese uitvoeringsverordeningen. Ook voor deze eventuele toekomstige Europese verordeningen biedt dit besluit een bevoegdheidsgrondslag voor de beschreven situaties.

Vraag 5: Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Het besluit bevat expliciete goedkeurings- en vaststellingsbevoegdheden voor de ACM, ter uitvoering van EU-verordeningen en EU-besluiten, in de gevallen dat de huidige wettelijke bepalingen hier in onvoldoende mate in voorzien.

Vraag 6: Wat is het beste instrument?

De keuze voor wetgeving is reeds in de wet voortgang energietransitie gemaakt. Dit besluit bevat de uitwerking van de voornoemde bepalingen uit de wet voortgang energietransitie.

Vraag 7: Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

Het besluit leidt niet tot extra lasten. De bevoegdheden voor de ACM vloeien voort uit de diverse EU-uitvoeringsverordeningen die reeds van kracht zijn en rechtstreeks doorwerken in de Nederlandse rechtsorde.